

Motion till riksdagen

1989/90:N264

av Ylva Annerstedt (fp)

Hantverksutbildning i Norden

Det är utomordentligt angeläget att vårt land har tillgång till hantverkare inom alla tänkbara yrken för att bevara kulturarvet, för att tillgodose det stigande kravet på produkter av kvalitet och för att vidmakthålla sysselsättningen.

Grunden för framgångsrika företag har i många fall varit en iderik och skicklig hantverkare och varken en industri eller en enskild person klarar sig utan hantverkare. Ändå har hantverkarna låg status och ofta ekonomiska problem på grund av att de åläggs samma bestämmelser beträffande skatt, arbetsrätt, miljökrav, fackliga anspråk m.m. som storföretagen. De har svårt att finna lämpliga arbetslokaler till rimligt pris och på rätt plats och att få tag i goda råvaror, vilket särskilt gäller företrädare för hotade hantverksyrken. Marknadsföringen utgör också ett stort problem. Till råga på allt är det klen ställt med möjligheter till utbildning. Det finns inte nog med skolor som har tillräckligt långa utbildningar. I åtskilliga yrken saknas mästare som är beredda att ta emot lärlingar. Orsaken är vanligtvis ekonomin men även andra omständigheter spelar in t.ex. för små arbetslokaler, facklig- och arbetarskyddshänsyn, konkurrenshänsyn och för liten omsättning.

Om man jämför med vilka ansträngningar som görs inom andra områden av näringslivet för att råda bot på missförhållanden av dessa eller liknande slag så har begränsade insatser vidtagits i Sverige och i Norden över huvud taget. Kunskapen om hantverkare av alla kategorier och deras problem har inte alls rönt den uppmärksamhet och det intresse som den förtjänar. Det bör betänkas att hela vår civilisation är uppbyggd av hantverkare, och tron att högteknologi och automatik kan ersätta handens skicklighet är en grov vanföreställning.

Om man t.ex. studerar den förteckning över litteratur som givits ut av Nordiska rådet – rapporter, inventeringar, studier, förslag osv. – letar man förgäves efter ordet hantverk vilket är anmärkningsvärt med tanke på den omfattande utgivningen.

Jag föreslår en inventering av hantverk och antal utövare inom respektive specialitet i Norden och på basis av den en plan över hur utbildningen lämpligen bör bedrivas och då med sikte på ett samarbete över gränserna för att kunna få tillräckligt antal elever inom varje specialitet. För vissa yrken kan det räcka med en skola öppen för hela Norden. Det finns redan ett intresse för sådant arrangemang, t.ex. Raadvad i Danmark, Citadellet i Landskrona,

institutionen för kulturvård i Göteborg, hantverkets folkhögskola i Leksand och designhögskolan i Helsingfors. Som läget är i dag är studievägledarna i åtminstone svenska skolor okunniga om hantverk i allmänhet och speciella utbildningsvägar i synnerhet. Möjligheten att bygga på grundutbildning med gymnasial utbildning och därefter med studier på högskolenivå bör undersökas.

Mot. 1989/90
N264

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen begär att regeringen inom Nordiska ministerrådet verkar för att ett samnordiskt stöd till hantverk och hantverksutbildningar kommer till stånd.

Stockholm den 25 januari 1990

Ylva Annerstedt (fp)